ئامادەکردنی:
د. محەممەد عەبدولجەواد
وەرگێڕانی:
ڕێدار ئەحمەد

منتدى إقرأ الثقافي

دەربازبوون لە

www.iqra.ahlamontada.com

بۆشە

6 هەنگاو بۆ وازهێنان
لە سەیرکردنی بێ ئابڕووییەکان

dərbazbuun lə bŏsə

دەربازبوون لە بۆسە

ئامادەکردنی: د.محەمەد عەبدولجەواد

وەرگێڕانی بۆ کوردی: ڕێدار ئەحمەد

مافی لە چاپدانەوەی پارێزراوە بۆ نوسینگەی تەفسیر

چاپی یەکەم ١٤٤٢ك - ٢٠٢١ ز

نوسینگەی تەفسیر
بۆ بڵاوکردنەوە
هەولێر - شەقامی 30 مەتری، تەنیشت منارەی چۆلی

+964 750 818 08 65
www.al-tafseer.com
tafseeroffice@yahoo.com
/TafseerOffice

ئامادەکردنی پێڕست - نوسینگەی تەفسیر

دەربازبوون لە بۆسە، ڕێدار ئەحمەد (وەرگێڕی کوردی)

٧٢ لاپەڕە،

١٤* ٢١ سم

بابەت، پەروەردە

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان

هەرێمی کوردستان ژمارە سپاردنی (٨٢٣) ی ساڵی ٢٠٢٠ پێدراوە

"بیروبۆچونی ئەم کتێبە، مەرج نییە هەمان بیرو بۆچونی نوسینگەی تەفسیر بێ"

دیزاین : جمعه صدیق کاکه

دەربازبوون لە
بۆسە
٦ هەنگاو بۆ وازهێنان لە سەیرکردنی بێئابڕووییەکان

ئامادەکردنی

د.محەمەد عەبدولجەواد

(دامەزرێنەری تیمی واعی)

وەرگێڕانی بۆ کوردی

ڕێدار ئەحمەد

بسم الله الرحمن الرحيم

سوپاس و پێزانین

بۆ تیمی (واعی)

هاوکارانم لە گەشتی گۆڕان و جەنگی (واعی)دا، لەناخی دڵمەوە سوپاستان دەکەم، ئێوەی کەسانی جیاواز و خاوەن بۆچوونی پرشنگدار.. پاکترین و جوانترین و بۆنخۆشترین و باشترینی سڵاو بەوپەڕی خۆشەویستی و دڵسۆزییەوە ئاراستەتان دەکەم..

پیتەکان دەستەوسانن ئەو سڵاو و ڕێزەی لەدڵدایە بنووسن.. ئەوەی لە سەرسوڕمان و پیاهەڵدان لەدڵ و دەروونمدایە دەریببڕن.. چەند جوانە مرۆڤ ببێتە مۆمێك ڕێگای سەرگەردانەکان ڕووناك بکات.

د. محەمەد عەبدولجواد

دامەزرێنەری تیمی واعی

پێشەکی:

توێژینەوەکان دەریدەخەن نزیکەی نیوەی پیاوان و یەك لەسەر دەی ئەو ئافرەتانەی لەقۆناغی منداڵیدا ڕووبەڕووی بابەتە بێئابڕووییەکان[١] بوونەتەوە وەك هەرزەکاران بەشێوەیەکی بەردەوام سەیری دەکەن>

هەروەها سەلماندوویەتی کە سێ لە سەر چواری ئەو کەسانەی سەیری بابەتی بێئابڕوویی دەکەن پیاوانن، بەڵام کچانیش کەوتوونەتە بۆسەی بێئابڕووییەوە، هەربۆیە کێشەکە مرۆییە.

هەرچەندە دیمەنە بێئابڕووییەکان ئەو هۆشدارییە دەدەن کە تەنها بۆ پێگەیشتووانە، بەڵام لە ڕاستیدا زۆربەی کەسەکان یەکەم ئەزموونیان لەبواری بینینی ڕووتیدا

---

[١] وشەی بێئابڕوویی لەم کتێبەدا بەرانبەر وشەی (porn)ی ئینگلیزی و (الإباحیة)ی عەرەبی بەکارهاتووە، مەبەست لێی سەیرکردنی گرتە ڤیدیۆیی و وێنە ڕووتەکانە.

ئەوکاتــە بــووە تەمــەنیان (١١ ســاڵ) یــان کــەمتر بــووە، منداڵێتیش ماوەی پێگەیشتن و لاوازییە، ئەو ماوەیەیە کە تێیدا هەڵوێستەکانمان و ڕەفتارەکانمان دروست دەبن.

ســەیرکردنی بێئابڕووییــەکان زیــانی جــۆراو و جــۆر و ترسناکی هەیە، لەگەڵ نغرۆبوون لە بێئابڕووییەکاندا کات و کۆششمان لەدەست دەچێت کە دەکرێت ئەوە بەشێوەیەکی جیــاواز بــۆ باشــترکردنی تواناکانمــان لــە دروســتکردنی پەیوەندییە باشەکان و، بەدیهێنانی دەستکەوتی لێهاتوویی بۆ سەرکەوتن لە ژیانی واقیعی بەکار بهێنین، زۆربەی ســەیرکەرانی بێئــابڕوویی کــە کارەکانیــان لــەوە دەرچــووە بتــوانن بەســەریدا زاڵ بــبن، لەگــەڵ تێپــەڕبوونی کاتــدا تێنەگەیشتوون چۆن بێئابڕوییەکان بەڕاستی ڕەفتاریانی تێکداوە، تا وایان لێهاتووە لە بۆسەی بێئابڕووییدا نغرۆ بوون، ئەو کاتەشی بەوە بەسەری دەبەن بەفیڕۆ چووە.

ئەگــەر زیــاتر لــە بۆســەی بێئابڕووییــدا ڕۆبچیــت ئــەوا دەرئەنجامــەکان مەترســیدار دەبــن، بەهــەمان شــێوەی لێخوڕینی ئۆتۆمبێلە کە دواتــر بزانیــت ڕێگەکــەت لــێ

تێکچووە و کەوتوویتە تەنگەژەوە، هیچ بیرۆکەیەکیشت نییە چۆن گەیشتوویتەتە ئەوێ، ئەوەتانێ گەنجێك بێئابڕوویی تووشی دەستدرێژی سێکسیی و کوشتن و دەستگیرکردنی کردووە، لەپەیوەندیتدا لەگەڵ بێئابڕوویی پێویستت بەوەیە هۆشیار بیت کە چی ڕوودەدات، ئەوە یارییەك نییە دەیکەیت.

وادیارە سەیرکردنی بێئابڕوویی وەك چارەسەرێکی ئاسانە بۆ کێشەکانمان، چونکە لەئیستادا بەخێرایی و بەشێوەیەکی باش کاردەکات، بەڵام بەڕاستی هەروەك ماددە هۆشبەرەکان کە مەزاج دەگۆڕێت، لەکۆتایشدا تووشی ئالوودەبوون و هۆگربوونیمان دەکات، بێئابڕوویی شتێك نییە قوتی بدەیت یان لە جەستەتی بدەیت، ڕاستەوخۆ لەڕێی هەستەکانی وەك بینین و بیستن دەچێتە ژوورەوە، ئەمە وادەکات پەیوەندییەکی ڕاستەوخۆی بە دەماری مێشکەوە هەبێت، بەتایبەت مەڵبەندی چێژ وەرگرتن لەمێشکدا.

لــە قوتابخانــە لــەبارەی مەترســییەکانی خواردنــەوە کحولییــەکان (عــەرەق) و مــادە هۆشــبەرەکان و جگــەرە، تەنانــەت زۆر خــواردنیش هۆشــداریمان پــێ دەدەن، بــەڵام بەداخــەوە هــەرگیز گوێمــان لــێ نــەبووە مامۆســتاکەمان باسی بابەتە پەیوەندارەکان بە بینینی گرتە بێئابڕووییەکان بکات لەگەڵمان.

کــاتێ دەرئەنجامــە خراپــەکانی بێئــابڕوویی بــەدەنگێکی بەرز لەدەرگای هۆشیاریی سەیرکەری بێئــابڕوویی دەدات، ئــەوە بەســە بــۆ بڕواپێهێنــان و هانــدانی لەســەر گــۆڕانی هەمیشــەیی، دەربــازبوون لــە بێئــابڕوویی دەکرێــت ژیــانێکی تەندروســتی پــڕ ئومێــد و چــالاکی و متمانــە و پەیوەنــدی باش و ڕێزگرتنی خود دروست بکــات، زۆرکــەس لەوانــەی وازیان لە بێئابڕوویی هێناوە دەڵێن: ئەوان بوونەتە کەسێکی زیاتر ڕەزامەند، ئەمە تەنها لەڕووی سێکسیەوە نــا، بــەڵکو لە ڕووی ڕەوشتیی و کۆمــەڵایەتی و دەروونیشەوە.

تۆمــاس جیفرسۆن دەڵێت: "هــیچ شــتێك نییــە بتوانێت مرۆڤێکــی خــاوەن هەڵوێســتی عــەقڵانی دروســت لــە

هێنانەدی ئامانجەکەی ڕابگرێت، هیچ شتێکیش لەسەر ڕووی زەویدا نییە بتوانێت هاوکاریی کەسێك بکات کە هەڵوێستێکی عەقڵانی هەڵەی هەبێت". ئەگەر تۆ لە سەیرکەرانی بێئابڕوویت ئەوا هیچ هەڵوێستێکی عاقڵانە نییە مەزنتر بێت لەوەی بڕیاری وازهێنان لە سەیرکردنی بدەیت، بۆ ئەوەی ڕابوەستیت پێویستت بە بەرنامەیەکی چارەسەریی یارمەتیدەر لەسەر ڕاوەستان لێی یان لانیکەم ڕێنمایکار هەیە ڕێگای ڕاستت نیشان بدات، بەمەبەستی دەربازبوون لە ڕەفتارە بێئابڕوویەکان کە لەوانەیە بەویستی خۆیشی نەبێت.

لە ڕوانگەی بەرپرسیارێتمانەوە لە تیمی (واعی) پسپۆڕ لە هۆشیارکردنەوە لەبارەی مەترسیەکانی بێئابڕوویی و یارمەتیدانی ئەوانەی بەدەست بێئابڕوویەوە گیرۆدە بوون، بەمەبەستی وازهێنانیان لە سەیرکردنی بێئابڕوویی ئەم کتێبەتان پێشکەش دەکەم، ئەم کتێبە پێکهاتووە لە شەش هەنگاو، خۆی لەو هەنگاوە کردارییە بنچینەیانەدا دەبینێتەوە کە بۆ دەربازبوون لە بێئابڕوویی

پێویستن، ئەمەش هەریەکە لە: ویندی مالتز و لاری مالتز لە کتێبی ((بۆسەی بێئابڕوویی))دا نووسیوویانە، بەڕێز عیماد شەرەف وەرگێڕانێکی جوانی بۆ کردووە، منیش هەستاوم بە کورتکردنەوەی ئەو هەنگاوانە بەشێوەی تویت لەسەر ئەژماری تایبەتم لە تویتەر بڵاوم کردونەتەوە، هەر هەنگاوێکیان بەشێوەیەکی ڕوون و ڕێککراوی زنجیرەیەکی دانەبڕاوە، لە شێوەی خاڵی دیاریکراودا، ئەمەش بۆ ئاسانکردنیەتی بۆ خوێنەران تا بتوانن بە ئاسانی سوودی لێ وەربگرن و جێبەجێی بکەن.

هەروەك هەردوو نووسەری کتێبەکە دەڵێن: ئەم شەش هەنگاوە بنچینەییەی لەم کتێبەدا خراونەتە ڕوو یارمەتیت دەدا بۆ بونیادنانی پردێکی بەهێز، تا بتوانیت لەجیهانی بێئابڕوویی دوور بکەویتەوە. تەنها بە دەستکردن بەم هەنگاوانە توانای ئەوەت دەبێت کۆسپە بەربڵاوەکانی چارەسەر وەلا بنێیت و گەشە بە هەڵوێست و ڕەفتارە نوێیەکان بدەیت، ئەمەش دەرفەتەکانی سەرکەوتنت لە وازهێنان لە بێئابڕوویی زیاتر دەکات، بەڵام گرنگ ئەوەیە

تێبگەین ئەم شەش هەنگاوە پرۆسەی چارەسەری تەواو نییە، هەروەها دەتوانیت ئەمە لە کتێبی ((بۆسەی بێئابڕوویی))دا ببینیت، بەجۆرێك چارەسەر لەخۆیدا ئاشنابوونی ئەوەی تێدایە: چۆن مامەڵە لەگەڵ تووشبوونەوە و چارەسەری ئەو کێشانە دەکەیت کە بەهۆی بێئابڕووییەوە دروست دەبن، لەگەڵ چاککردنەوەی پەیوەندییە بریندارەکان و گەشەپێدانی توانای سێکسیی گەرمی نوێ لەگەڵ ژنەکەت (ئەگەر تووشبووەکە چارەسەر بووەکە پیاو بوو)، لەگەڵ مێردەکەت (ئەگەر توشبووە چارەسەر بووەکە ژن بوو).

د. محەمەد عەبدولجواد

دامەزرێنەری تیمی واعی

١

هەنگاوی یەکەم:

کەسێکی تر سەبارەت کێشەت لەگەڵ بێئابڕوویی ئاگادار بکە

ئەگەر لەسەرەتادا ئەم بیرۆکەیەت ڕەتکردەوە، ئەوا ئەم پرسیارانە لەخۆت بکە:

- بۆچی بەم شێوازە مامەڵەت لەگەڵدا کرد؟
- هەنگاوێك کە من لەسەری ڕانەهاتبم چی پێویستە تا ئەنجامی بدەم؟
- لە ئەنجامدانی ئەو هەنگاوەدا لەچی دەترسم؟
- پێویستە چی بکەم، تا بتوانم چاودێری ئەو هەنگاوە بکەم؟

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

((کێشەم لەگەڵ بێئابڕوویدا هەیە، دەمەوێت وازی لێبێنم)):

کاتێ سەیرکەری بێئابڕوویی بەدەنگێکی بەرز ئەم قسانە بۆ کەسێکی تر دەکات، ئەوا هەنگاوی گرنگی یەکەمی لەسەر ڕێگای دەربازبوون لە بۆسەی بێئابڕوویی ناوە.

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

بۆچی ئەم هەنگاوە گرنگە؟

چونکە زۆربەی پەیوەندییەکان لەگەڵ بێئابڕووییدا لە گۆشەگیریی و بەنهێنی و نکوڵیکردندا گەشە دەکات، لەڕێی قسەکردنی ڕاشکاوانەی ڕاستگۆیانەوە لەگەڵ کەسێکی تر سەبارەت بەکێشەکەت ئەوا تۆ دەستبەجێ پەیوەندیت لەگەڵ بێئابڕووییدا لاواز دەکەیت.

ئەم هەنگاوەش گرنگە، چونکە هیچ پێویستت بە درۆو خەڵەتاندن نییە، ستراتیژیەتی شاردنەوەش گرنگی کەمتر دەبێت.

بەهۆی ئەوەی ڕاستییە سادەکە ئەوەیە، کاتێ کەسێکی تر سەبارەت بەوەی سەیری بێئابڕوویی دەکەیت ئاگادار دەکەیت، ئەمە وا دەکات شێوەی ژیانت لەگەڵ سەیرکردنی ئەو بێئابڕووییە کەمتر بۆ لای خۆی ڕات بکێشێت.

هەرچەندە هەڵگرتنی ئەم هەنگاوە بۆ هەموو کەس ئاسان نییە، لەگەڵ ئەوەدا چەندین سەیرکەری بێئابڕوویی باسی ئەوەیان کردووە ئەم هەنگاوە پاڵنەر و پابەندبوون بۆ وازهێنان لەسەیرکردنی بێئابڕوویی لایان بەهێز کردووە.

ئاشــكراكردنى كێشــەى ســەيركردنى بێئــابڕوويى بــۆ كەسـێكى تـر ئاسـان نييـە، چونكـە داننـان بـە لاوازيـى كەسـيى و زاڵنـەبوون بەسـەر بەشـێكى ژيـان و ڕەفتـارى جنسـيتدا لـەخۆ دەگرێـت، ئەمـەش لەوانەيـە لەلايـەن كەسانى تـرەوە وەك شـتێكى قبوڵنـەكراو سـەيرى بكرێـت، تەنانەت بە بەلاڕێدا چوون تەماشاى بكەن، ئەمـەش بۆى هەيـە ببێتـە هـۆى دروسـتبوونى هەسـتى نـا ئـارامى، وەك شەرمكردن و هەستكردن بەتاوان و ترس و دڵەڕاوكێ.

*** **** ***

بۆچی سەیرکارانی بێئابڕوویی دوودڵن باسی کێشـەکەیان لەگەڵ کەسانی تردا بکەن؟

چونكـە باوەڕيـان وايـە لەلايـەن ئـەو كەسـەى بۆيـان باسكردووە:

- ڕەخنەيان لێ دەگيرێت.
- ڕێزيان لەلاى ئەو نامێنێت.
- بێزراو ئەبن لاى.

ئەمەش دڵەڕاوكێيەكى باو و بڵاوە.

ئافرەتانیش باسکردنی ئەمە بۆ خەڵکانی تر دەشارنەوە، بەڵام بەهۆی ترسیانەوە لەوەی پێیان بوترێت لەڕووی سێکسییەوە بەلاڕێدا چوون، یان ناسروشتین، چونکە بیرۆکەی ئەوە هەیە کەسەیرکردنی بێئابڕوویی تەنها لەلایەن پیاوانەوەیە، بەمەش ئافرەتانی تر کە سەیری بێئابڕوویی ناکەن کەمتر لەو ئافرەتانەی قبوڵ دەکەن کە ئەو کارە دەکەن، وەك ئەوەی لەپیاوانێکی قبوڵ دەکەن کە بەو کارە هەڵدەستن.

پێویستە لە یادت بێت ئاشکراکردنی بۆ کەسانی تر، بۆ داواکردنی هاوکاری بێت نەك ئەوەی ئاشکراکردنی باش بێت، بەڵام بەهۆی ئەوەی کارێکی زۆر پێویستە وا بکەیت، بۆ ئەوەی لەوازهێنان لەسەیرکردنی بێئابڕوویی سەرکەوتوو بیت.

*** *** ***

بۆ کێی باس دەکەیت، چۆن باسی دەکەیت؟

کەسێکی یارمەتیدەر هەڵبژێرە، لەکاتی گونجاودا بۆی باس بکە، دیاری بکە لەکوێ بۆی باس دەکەیت، چەندیشی بۆ باس دەکەیت.

خەسڵەتەکانی کەسەکە:

پێویستە کەسێك بێت عاقڵمەندانە لێت تێبگات، دەکرێت چارەسەرکارێکی پسپۆڕ ، یان پیاوێکی ئایینی، یان پسپۆڕێکی دەروونی بێت.

لەم ماوەی دواییدا هەندێك لە پیاوانی ئایینی لەو کەسانەی داوای یارمەتی دەکەن تێدەگەن و هاوسۆزیانن.

زۆرکەس وا بەباش دەزانن ئەو باسە بۆ کەسێك بکەن کە زۆرباش دەیناسن، بەشێوەیەکی زۆر قسەی لەگەڵ دەکەن، وەك پیاو لەگەڵ ژنەکەی، یان ژن لەگەڵ مێردەکەی، یان کەسێکی نزیك، یاخود مامۆستایەك، یا هاورێیەکی چاك.

بەڵام چۆن ئەو کەسە دیاری دەکەیت کە لەوانەیە ببێتە پاڵپشتت و لەو پرۆسەیەدا سەرکەوتوو بیت؟

خەسڵەتەکانی کەسی پشتگیر:

- ✓ وا چاوەڕوان دەکرێت سەرەڕای بوونی ئەو کێشەیە قبوڵت بکات.
- ✓ ئابڕووت نابات یان ئیدانەت ناکات.
- ✓ دەتوانیت بۆ باسکردنی نهێنییەکانت متمانەی پێ بکەیت.
- ✓ زۆربڵێیی لەگەڵ کەسانی تردا ناکات.
- ✓ ڕێز لە نهێنیبوون دەگرێت.
- ✓ خاوەن سۆز و هەستە لەئاست کێشە کەسییەکان.
- ✓ تێگەیشتوو و پسپۆڕە لە بارەی ئالوودەبوون و چاکبوونەوە.

ئاگادارکردنی کەسێك سەبارەت بەکێشەت لەگەڵ بێئابڕوویی لەوانەیە ئەزموونێکی ئاسوودە نەبێت، بەڵکو خۆخستنەبەر مەترسییەکی چاوەڕوانکراو بێت، بگرە سەرکەشیی بێت، لەسەر هەموو ئەو بەکاربەرانی بێئابڕووییە کە دەیانەوێت واز لەسەیرکردنی بهێنن پێویستە، چونکە تەنیایی و نەبوونی پەیوەندی وات

لێدەکات ئارەزووی بینینی گرتە ئابڕوبەرەکانت هەبێت و کاتەکانت بەوشێوەیە بەسەر ببەیت.

چۆن بۆ کەسی پشتگیری باس دەکەیت؟

- دڵنیابە لەکاتێکدا بۆی باس بکەیت ئاگای لە تۆ بێت و خەیاڵی بۆ شوێنێکی تر نەچووبێت.
- پێی بڵێ: شتێکی نهێنیت هەیە، دەتەوێت بۆی باس بکەیت.
- لێی بپرسە: ئایا ئامادەیی تێدایە بۆ گوێگرتن لێت؟
- پێی بڵێ: هەوڵی زۆرت داوە، تا ئەمەی پێ بڵێیت.
- پێی بڵێ: تۆ متمانەت بەو هەیە، بۆیە ئەوت هەڵبژاردووە.
- پێی بڵێ: بۆچی بە پێویستت زانیووە باسی ئەو کێشەیەی بۆ بکەیت؟
- پێی بڵێ: چیت لێی دەوێت، تەنها گوێت لێ بگرێت یان یارمەتیت بدات؟

ئەنجامــدانی ئــەو پێشــنیارانەی پێشــوو دەرفــەتی هاوسۆزی و ڕێزگرتنت لەلایەن کەسە پشتگیرەکەوە زیاتر دەکات، کاتێ باسی کێشەت لەگەڵ بێئابڕوویەتی بۆ دەکەیت.

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

بەچاوپۆشی لەوەی کە ئاشکراکردنی سەرەتاییت قبوڵ دەکرێت و پشتگیری یان هاوسۆزیی دەکرێیت، یان بەتوڕەبوون یان بە ڕەتکردنەوە وەڵامت دەدرێتەوە، ئەمە هەنگاوێکی بنەڕەتییە، لەسەرت پێویستە ئەگەر بتەوێت خۆت لە گۆشەگیری و تەنهایی و ئازاری بێئابڕوویەتی دەرباز بکەیت، ئەو هەنگاوە هەڵبگریت.

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

لە کۆتاییدا، ئەمە هەنگاوێکە لەچەند هەنگاوێکی بنەڕەتییدا کە ئەمانەن:

- بۆ کەسێکی باس بکە.
- بەشداری بەرنامەیەکی چارەسازیی بکە.
- ژینگەیەکی دوور بێئابڕوویەتی بسازێنە.
- پشتگیری و لێپرسینەوەیەك دروست بکە، کە هەر ٢٤ کاتژمێر جارێك بێت.
- گرنگی بە تەندروستی جەستەو سۆزداریت بدە.

ئەم هەنگاوە وەك بەرد وەهایە، بەشێکی پردەکە دروست دەکات، هەتا هەموو بەشەکانی پردەکە بەهێز بن ئەوا پردەکەش بەهێز دەبێت.

*** *** ***

لێرەدا پرسیارێك دێتە ئارا:

ئایا باسکردنی بۆ کەسانی تر تا هاریکاریت بکەن، بە ئاشکرا ئەنجامدانی سەرپێچی دادەنرێت؟

شێخ غەزالی (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) دەڵێت:

ئاشکراکردنی سەرەزنشتکراو: ئەگەر ئەوە بەشێوەی ڕاگەیاندن و بۆ گاڵتەجاڕی بوو نەك بۆ پرسیار و وەرگرتنی بۆچوون ئەمە سەرزەنشتکراوە.

نەوەوی دەڵێت: ئەگەر بۆ کەسێکی باسکرد کە بەو باسکردنە مەبەستی ئەوە بوو ڕێگایەکی دەربازبوونی ئاشنا بکات، یان هۆکاری تووشبوونی بزانێت ئەوا کارێکی باشە باسکردنەکە.

٢

هەنگاوی دووەم

بەشداریکردن

لە

بەرنامەی چارەسازیی

ئەگەر دەتەوێت واز لە بێئابڕوویی بهێنیت پێویستە بەشداری بەرنامەیەکی چارەسازیی بکەیت،

بۆچی؟

- چونکە بەبێ مکوڕ بوون لەسەر بەرنامەیەکی چارەسازیی ئەوا ئامانجەکانت دیار نابێت.
- دەکەویتە ژێر فشارەکان.
- لە بیرکردنەوە و بەدەمەوەچووندا دەچیتەوە سەر ڕێگا کۆنەکان.

بەمەش ئەو ئەگەرە زیاترە کە لەسەر سەیرکردنی بێئابڕوویی بەردەوام بیت.

❊❊❊ ❊❊❊

❊❊❊ ❊❊❊

لەوانەیە بیرۆکەی داواکردنی ڕێنمایی یان ئامادەبوون لە کۆبوونەوەکانی چارەسەرکردن لە ئالوودەبوونی بێئابڕوویی لەسەرەتاوە ترسناك و ناڕەحەت بێت ، بۆیە پێویستت هەیە بە:

- کرانەوە و لێهاتوویی.
- کات و وزەت بۆ گەڕان بە شوێن ڕاوێژکاران یان گروپەکانی پشتگیریی.

← ڕێکخستنەوەی خشتەی کارەکانت.
← لەوانەیە خەرجکردنی پارەش.

بەشداریکردن لە بەرنامەی چارەسازیی هەنگاوێکی بەهێز و گرنگە پێویستە هەڵیبگریت، لە سەرت پێویستە فێری ئەوە ببیت متمانەت بە کەسێك یان کۆمەڵە کەسێك هەبێت کە پێشتر پێیان نەگەیشتوویت.

زۆر لەوانەی بەشداریی بەرنامەی چارەسازیی لە سەیرکردنی بێئابڕوویی کردووە، باسی ئەمانە دەکەن:
← گۆڕانی ئەرێنیی لە ژیانیاندا.
← کەرەستەی پێویستی هەستپێکراو بۆ وازهێنانیان پێدراوە.
← نموونەی پێشەنگیان بۆ چارەسەربوون دۆزیووەتەوە.
← تێڕوانین و بیرۆکەی نوێیان بەدەستهێناوە.
← هەڵسەنگاندنی بەرەوپێشچوونیان لە ماوەی چارەسەربوون بەدەستهێناوە.

بەشداریکردن لە بەرنامەی چارەسایی لە ئالوودەبوونی بێئابڕوویی یارمەتیت دەدات لەسەر ئەوەی پرۆسەی

چارەسـەربوونەکە لـەلات سروشـتی بێـت، چونکـە تـۆ ڕووبـەڕووی کەسـانێك دەبیتـەوە گەشـتی چارەسـەربوونی هاوشێوەی ئەمـەی تۆیـان بینیـووە، هەربۆیـە پەیوەنـدیکردن لەگـەڵ کەسـانی تـردا پاڵپشـتی هاوسـۆزیت بـۆ دەسـتەبەر دەکـات و هەسـتی شـەرمکردنت لـەلا کـەم دەکاتـەوە، ئـەو بڕوایە لـەلای سـەیرکـەری بێئـابڕوویی دروسـت دەکـات کـە پێویسته لە پرۆسەی گۆڕان بەردەوام بێت.

*** *** ***

یـەکێك لەوانـەی چارەسـەریان کـراوە دەڵێـت: ((پێویسـتم بەوەیە بەردەوام گوێ لە کەسانی تر بگرم، بەبیرم دێننـەوە کە باش نییە بۆم بەردەوام بم لە سەیرکردنـی، هـەر ئـەوەش کلیلی سەرکەوتن بوو بۆم)).

*** *** ***

بەرنامـەکانی چارەسـازیی ئەوانـەی بەدەسـت کێشـەی بێئابڕووییەوە دەناڵێنن جیاوازە لە ڕووی:

← ڕێگا.

← شێوە.

← تێچوو.

لەوانەیە:

- بەشێوەی تاکی بێت لەگەڵ ڕاوێژکارێکی چارەسازدا.
- بەکۆمەڵ بێت لەگەڵ کەسانێك کە هەمان ئارەزووی چارەسەربوونیان هەیە.

پێویستیت بەکات هەیە، بەمەبەستی گەڕان لەبارەی جۆرەکانی ئەو بەرنامانەی کە دەگونجێن لەگەڵ:

- بەهاکانت.
- بیروباوەڕەکانت.
- شێوازی ژیانت.

*** *** ***

بژاردەکانی بەردەم چارەسازیی لە ئالوودەبوونی بێئابڕوویی:

- ڕاوێژکاریی تاکیی.
- ڕاوێژکاریی ژن و مێردانە (بۆ ژن و مێرد هەردووکیان).
- ڕاوێژکاری بە کۆمەڵ.

← کۆمەڵەکانی دوازدە هەنگاو.
← ئەو کۆمەڵانەی لەسەر باوەڕ دامەزراون.
← ئەو بەرنامانەی چارەسازیی کە لە نێو ماڵدا دەکرێن.
← بەرنامەکانی وەرشەی کاری تایبەت.

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

ڕاوێژکاریی تاکیی لەگەڵ:
← ڕاوێژکارێکی ڕاهێنراو.
← پسپۆڕێکی کۆمەڵناسیی.
← پسپۆڕ یان پزیشکی دەروونیی.

دەکرێت دانیشتنەکان: هەفتانە، یان مانگی دووجار بۆ ماوەی چەند مانگێك، یان چەندساڵێك بێت.

دەکرێت چارەسازکار ڕێنمایی و پشتیوانی لە چارەکردنی برینە سۆزییەکان و ئەو بابەتانەدا پێشکەش بکات کە لە ڕابردوودا چارەسەر نەکراون و بوونەتە هۆی ئەوەی کەسەکە ئالوودەی بێئابڕوویی ببێت.

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

ڕاوێژکاری ژن و مێرد پێکەوە بۆ هەردوو هاوسەر گرنگە، دەبێتە هۆی ڕەخساندنی:

- ← دەرفەتی گفتوگۆکردنی کێشەکان لە ژینگەیەکی بێلایەندا.
- ← تێگەیشتنی ژن و مێرد هەردووکیان لەوەی کە چۆن بێئابڕوویی کاریگەری هەبووە لەسەر هاوڕێیەتی و متمانە و سۆز و گەرموگوڕی نێوانیان.
- ← چاککردنی ئەو زیانەی بەهۆی سەیرکردنی بێئابڕووییەوە تووشی پەیوەندی نێوانیان بووە.
- ← سەقامگیربوونی پەیوەندییان.
- ← تێگەیشتن لەو وێرانکارییەی بێئابڕوویی بۆ مێرد یان ژن دروستی دەکات.

بەرنامەی چارەسازیی تێچووی کەم دەبێت یان هەر بەخۆڕایی دەبێت، ژمارەکە: ٥-٢٠ یان زیاترە، سیستەمێك بۆ گۆڕینەوەی ئەزموونەکانیان دەگرنەبەر، لەگەڵ هەبوونی خشتەیەکی کارەکان، کە لایەنی جیاوازیی چارەسەربوونی هەر هەفتەیەك دەخاتە ڕوو.

ئەمە کۆمەڵگایەکی پشتگیر دەڕەخسێنێت، کەسەکەش دەخاتە بەردەم بەرپرسیارێتی، چونکە دەزانێت کۆمەڵەکەی لەگەڵ ئەودا بەدەستی دەهێنن، دەشپرسن: کاروبارەکان چۆن بەڕێوە دەچن؟ ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ پابەندبوون.

*** *** ***

جۆرێك لە چارەسازیی ئالوودەبوونی بێئابڕوویی هەیە مانەوەی تێدایە، ئەمەش بەشێوەیەکی تایبەت بۆ ئەو سەیرکەرانەی بێئابڕوویی پێویستە:

← ئەو کەسانەی ناتوانن بەسەر ڕەفتاری سێکسیاندا زاڵ ببن.

← ئەو کەسانەشی بەدەست شڵەژانێکی عەقڵی زۆرەوە دەناڵێنن.

لەو نەخۆشخانانەدا کە وەك حەرەمی زانکۆ وان، خزمەتگوزاریی ڕاوێژکاریی تاکیی و بەکۆمەڵ و کەرەستەی فێرکاری و پلانی چارەسەریان لەکاتی دەرچووندا پێشکەش دەکرێت.

جوانترینی ئەوەی سەبارەت بە چارەسازیی لە کۆمەڵەکاندا وتراوە:

((ئێمە لە کۆمەڵەکانی چارەسازییدا سەرزەنشت و لۆمەی یەکتر ناکەین، متمانەمان بەیەك هەیە، ڕێز لەنهێنیبوون دەگرین، کارەکە وەك ئەوە وایە بەیەکەوە لەجەنگێکدا بین، پێکەوە تووشی ئازار و پێکان ببین، بەڕاستی ئەمە بەیەکەوەی پەیوەست کردووین، ئێمە یارمەتی یەکدی دەدەین لەبوونی پەیوەندی بەشێوەیەکی باشتر)).

٣

هەنگاوی سێهەم

دروستکردنی ژینگەیەکی دوور لە بێئابڕوویی

ئەگەر دەتەوێت واز لە بێئابڕوویی بهێنیت، ئەوا پێویستت بەوەیە لە نێو ماڵەکەتدا وازی لێ بهێنیت، لە نووسینگەکەتدا وازی لێ بهێنیت، یان لە هەر شوێنێکی تر کە بێئابڕوویی سەیر دەکات تێیدا.

بەتەواوەتی وەك جگەرەکێشێك کە دەیەوێت واز لە جگەرەکێشان بێت، پێویستی بە دەربازبوونە لەجگەرە و هەر شتێك پەیوەندار بێت پێیەوە و بیری بهێنێتەوە، بەهەمان شێوە ئالوودە بووی عەرەقخواردنەوە کە لەسەرەتای وازهێناندا عەرەقەکەی دەڕێژێت.

سەیرکەری بێئابڕوویيەکان کاتێ دەیەوێت چارەسەر ببێت، پێویستی بەوەیە خۆی لە ئابڕووبەرییەکان دەرباز بکات.

سەیرکەری بێئابڕوویيەکان پێویستی بە هەریەك لە بوارێکی جەستەیی و دەروونیی پێویست هەیە بۆ دەربازبوون و چارەسەریی، بەبێ بوونی بابەتی ئابڕووبەر لە ژینگەکەتدا زیاتر پارێزراو دەبیت بۆ گەشەپێدانی هەوڵە تەندروستییە باشەکان، ئەوەش چێژت بۆ دەهێنێت.

بەپێچەوانەی جگەرە و عەرەقەوە، بێئابڕوویی

بەرهەمێکی سەر ڕەفەکان نییە، چاوەڕوانی کەسێك بکات بچێت بۆ لای و بیکرێت، گەیشتن پێی زۆر ئاسانە، بەزۆریش بە خۆڕاییە، پێویستی بە هەوڵی چاکی بەردەوام هەی بۆ دابڕان لێی، بەردەوامیش لە ئامادەباشیدا دەبیت بۆ دوورخستنەوەی لە هەر کاتێکدا کە بیەوێت بگەڕێتەوە ژیانت.

دەتوانین بژاردەکانی دروستکردنی ژینگەیەکی بەدەر لە بێئابڕوویی لەمانەدا کورت بکەینەوە:

← دەربازبوون لێی.

← - دوورخستنەوەی.

← خۆ دوورگرتن لێی.

دەربازبوون لە بێئابڕوویی:

خۆت لەو گۆڤار و کتێب و گرتە ڤیدیۆ و سیدی و فایلانەی کۆمپیوتەر و کەناڵە بێئابڕووییەکان دەرباز بکە، ئیدی ڕاشکاو بێئابڕووانە بێت یان بە ناڕاشکاویی.

وەك ژەهرێك کە هەڕەشەیە بۆ سەر ژیانت بیری لێ بکەرەوە.

بەزۆریی دەربازبوون لە شتەکان ئاسان دەبێت، بەڵام دەربازبوون لە بێئابڕوویی لەوانەیە لە ڕووی سۆزەوە کارێکی بێزارکەر و قورس بێت.

← کارەکە وەك کۆتایی پەیوەندییەکە، چونکە ئەزموونی چێژبەخشی سێکسیی هەبووە.

← هەندێك کەس چەندین ساڵی لە کۆکردنەوەیان بەسەر بردووە و لە ڕووی سۆزەوە پەیوەست بووە پێیەوە.

← هەندێك وا هەست دەکەن لە حاڵەتی سەرنەکەوتنی چارەسازییدا پێویستیان پێیەتی.

لە کۆتاییدا دەربازبوون لە بابەتە بێئابڕووییەکان وا دەکات وازهێنان لێی کارێکی ڕاستەقینە بێت، چونکە کردەییەکی جەستەیی بەرجەستەیە بۆ دەربازبوون لێی.

سەیرکەران دەربازبوونیان لێی دەچوێنن بە:

← ماڵئاوا هاوڕێی دێرینم.

← کارێکی ترسناك.

← قورسترین شت کە بکرێت ئەنجام بدرێت.

← بەڵام هەرکەس سەیرکردنەکەی زۆر قوڵ نەبێت ئەوا بەئاسانیی دەربازی دەبێت لێی.

واباشــە بابــەتی دەربــازبوون لــە بابەتــە بێئابڕووییــەکان لەگەڵ ڕاوێژکار یان ئەندامێکی کۆمەڵەی چارەسازیی تاوتویێ بکەن تا بتوانن چۆن ئەو کارە بەچاکترین شێوە ئــەنجام بــدەن و، چــۆن مامەڵــە لەگــەڵ ئــەوە هەســتە نەرێنیانــەدا بکــەن کــە تووشــی ئــەو کەســانە دەبێــت لــە پرۆسەی وازهێناندا.

گەنجێکم لە یادە، سەرپەشتیارەکەی سەردانی کردبوو، سکاڵای لەدەست شکستەکانی کردبوو، سەرپەرشتیارەکەی پرسیاری لێ کردبوو: ئایا بابەتەکانی بێئابڕوویی لەلا مــاوە؟ پێشــنیاری بــۆ کردبــوو ســندوقی بابەتــەکانی بێئــابڕوویی بباتــە باخچەکــەیان، پێــی وتبــوو چاڵێــك هەڵبکەنێت و سندوقەکە بخاتە ناو چاڵەکە و بیسووتێنێت، دەڵێت: ئەنجامدانی ئەو کارە قورس بوو بۆم، بەڵام کاتێ بڵێسەی ئاگرەکە بەرز بوویەوە هەستم کرد ڕۆشناییەکەی ڕێگەیەکی نادیار ڕووناك دەکات، کەپێشتر ئەو ڕێگایەم بەرەو سەربەستی نەبینیبوو.

تـــەنها بـــە ونبـــوونی بێئـــابڕوویی و ڕاهـــاتن لەگـــەڵ بەجێهێشـــتنیان، زۆرێـــك لـــە ســـەیرکـــەرانی دەڵـــێن هەستمان کردووە بە:

← ئاسوودەییەك کە پیشتر نەیبینیووە.

← شـــانازیکردن، بـــەهۆی ئـــەوەی توانیوویانـــە لێـــی دەربازییان ببێت.

ماری دەڵێت: ((ئەوکاتەی بە بەردەوامی لەبەردەمتدا نابێـــت، دەتوانیـــت بـــە ئاســـانی لـــە بێئـــابڕوویی دوور بکەویتەوە)).

دوور ڕابیگرە:

دەکرێـت بێئـابڕوویی بەشـێوەیەکی لـەناکاو و پێشـبینی نەکراو لەسەر ئینتەرنێت یان تەلەفزیۆن یان فیلم و گۆڤار و ڕۆژنامـــەکان دەربکـــەوێت، چونکـــە ڕیکلامـــەکان بەشێوەیەکی زۆر پشتیان بە وێنەی ورووژێنەری سێکسی بەستووە.

زۆرێـك لـە کۆمپانیـا و تاکـەکان لەڕێگـەی نـاوەرۆکی سێکســیی بەشــێوەی ڕاســتەوخۆ، یــان لــەڕێی ئــەو پەنجەرانـــەی دەردەکـــەون لـــە هـــەوڵی زیـــادکردنی کڕیارەکانیاندان.

دووركەوتنــەوە لــە بێئــابڕوویی هــەوڵ و خــۆڕاگریی و باشترین ستراتیژی دەوێت، تـا دوور لـە ژیانـت ڕایبگریـت، ئەویش بونیادنانی لەمپەرە.

ســەیركردنی بێئــابڕوویی بــەهۆی خاڵــە بەهێزەكانییــەوە بەهێز دەبێت:

← ناسنامەكەی شاراوەیە.

← نرخی هەرزانە.

ئەگەر بتوانین سنوور بۆ هەر هۆكارێكیان دابنێین ئـەوا ئەمە یارمەتیدەر دەبێت لە دوورخستنەوەیدا.

بژاردەكانی كەمكردنەوەی سەیركردنی بێئابڕوویی:

← سڕینەوەی هـەموو بەشدارییەكانی ئـەو كەناڵانـەی فیلمە ورووژێنەرەكانت تێدا سەیر دەكرد.

← كـــاراكردنی بەدەســـتبوونی باوكانـــە (ڕێگـــا بەكردنــەوەی وێنــە و ڤیـدیۆی خـراپ نـادات) لــە خزمەتگوزاریی ئینتەرنێتەكەدا.

← كاراكردنی كۆنترۆڵكردنی ئەلیكترۆنی لە ئـامێری كۆمپیوتەر و مۆبایلدا.

- ← گواستنەوەی ئامێری کۆمپیوتەر بۆ شوێنێکی گشتی نێو ماڵ.
- ← نەهێشتنی خزمەتگوزاری ئینتەرنێت بە شێوەیەکی تەواو.
- ← ئامێرێکی نوێی کۆمپیوتەر یان سیدییەکی نوێ بکڕە.
- ← کاتێ کۆمپیوتەر بەکاربهێنە کەسێکی ترت لە تەنیشت بێت.
- ← خۆڕزگارکردن لە تەلەفزیۆن یان ئامێری ڤیدیۆ و یان ئامێری DVD.
- ← بلۆککردنی کەناڵە تەلەفزیۆنییە بێئابڕوویەکان.
- ← خۆ دوورگرتن لە شۆفێریکردن لە نزیک یانەکانی شەوانە و شوێنە ڕووتەکان.
- ← خۆ دوورگرتن لەو فرۆشگایانەی گۆڤاری وروژێنەر دەفرۆشن.
- ← خۆ دووربگرە لە هەرکەس کە ڕاهاتبێت لەگەڵ ئەو سەیری بێئابڕوویەکان بکەیت، یان وات لێ بکات بێئابڕوویی بەکاربهێنیت.

← پێشتر پەیوەندی بەو ئوتێلەوە بکە کەدەتەوێت لێی بمێنیتەوە، تا دڵنیا بیت بەشدار نین لە کەناڵە بێئابڕووییەکاندا، هەواڵیان پێ بدەن کە حەز ناکەیت ئەوە لە ژوورەکەی تۆدا لەوێ هەبێت.
← هاوڕێکانت ئاگادار بکە کە شتی بێئابڕووانەت بۆ نەنێرن.

خۆتی لێ دووربگرە:

وێڕای هەوڵدانی زۆرت بۆ دەربازبوون لە بابەتەکانی بێئابڕوویی و دوورخستنەوەیان بەڵام دەکرێت لە تابلۆی سەرشەقامەکاندا یاخود لە کاتی سەیرکردنی یوتیوبدا ڕووبەڕووت ببێتەوە، لەسەرت پێویستە ستراتیژێکت هەبێت بۆ ئەوەی بەخێرایی ڕێگری لێ بکەیت.

- خێرا چاوت دابخە.
- خێرا ئامێرەکە بکوژێنەوە.
- هەستە و بەخێرایی بجوڵێ.

هەرکاتێ بێئابڕوویی زیاتر لە چاو وسۆزەوە دوور بوو ئەوا ئاسان دەبێت ژیانیکی زیاتر تەندروست و بەختەوەر و، زیاتر گونجاو لەگەڵ ئامانج و بەها کەسییەکانت بژیت.

٤

هەنگاوی چوارەم

دروستکردنی پشتیوانی بۆ ماوەی (٢٤) کاتژمێر و لێپرسینەوە

پێویستە ئامادەسازیت هەبێت بۆ مامەڵەکردن لەگەڵ ئارەزووی سەیرکردنی بێئابڕوویی بەهەمان شێوە پێویستیت بە ئامادەسازیی هەیە بۆ مامەڵەکردن لەگەڵ تووشبوونی لەناکاو و نەخشە بۆ نەکێشراوی بێئابڕوویی هەیە.

میتچ کە وەك مامۆستا و ڕاهێنەرێك بەهۆی سەیرکردنی بێئابڕووییەکانەوە کارەکەی لە قوتابخانە لە دەستداوە و بڕیاریداوە بە شێوەیەکی یەکجاریی واز لە سەیرکردنی بێئابڕووییەکان بهێنێت، دەڵێت: ((لە ڕاستیدا گروپەکەم لە کڵێسا کە لەو پیاوانە پێکهاتبوو دەیانوویست لە ئالوودەبوونی سێکسیی ڕزگارییان ببێت یارمەتیدەر بوون بۆم تا لەسەر ڕێگای ڕاست بمێنمەوە)).

میتچ دەڵێت: ((لە هەر کاتێکدا پێویستم بووایە پەیوەندیم دەکرد بە قەشەوە، لەسەرەتای گەشتەکەمدا هەفتانە سێ تا چوار جار پەیوەندییم پێوە دەکرد، پێم دەووت: من گیرۆدە بووم، داوام لێدەکرد بۆم بپاڕێتەوە، دەربارەی پێشنیارەکانی بۆم پرسیارم لێدەکرد، ئەویش گوێی لێدەگرتم و هێوری دەکردمەوە و بیرۆکەی پێدەدام، پشتگیرییەکەی ئەو لە کاتە ناخۆشەکاندا یارمەتیدەرم بوو)).

ئەو کەسە پێشنیارکراوانە کێن تا لەتیمی یارمەتیدەردا هەبن؟

- ← ڕاوێژکارێکی شارەزا.
- ← پیاوانی ئایینی.
- ← سەرپەرشتیارانی پرۆگرامەکانی چارەسازیی.
- ← ئەندامانی گروپەکانی چارەسازیی (بەشدارانی لێپرسینەوە).
- ← مێرد/ ژن.
- ← ئەندامانی خێزان.

واباشە چەند بژاردەیەکت لە بەردەمدا بێت تا لەکاتی پێویستدا پەیوەندی پێوە بکەیت.

تۆم دەڵێت: دایکی و خوشکەکەی گرنگترین ئەو کەسانە بووم لەچارەسەربوونەکەیدا ((ئەو دوانە هەبوون، گوێیان لێ دەگرتم، مێژووی منیان دەزانی، دەیانزانی وەك منداڵێك لەکاتی کێشەی باوکم لەگەڵیدا تووشی بێئابڕوویی بووم، لەوە تێدەگەشتن تا چەند کاریگەری لەسەر مرۆڤ دەبێت ئەو کیشەیە، تێدەگەیشتن چۆن کۆششم کرد لە پێناوی وەدەرنانی بێئابڕوویيەکان لە ژیانم)).

تۆم دەڵێت: ((لەو باوەڕەدا بووم ئەگەر خەڵکی بەوە بزانن ڕقیان لێم دەبێت، بەڵام لای هەندێك لە هاوڕێ باشەکان کە دەمناسن و بەڕاستی گرنگیم پێدەدەن و پشتیوانی چاکبوونەوەم دەکەن، ڕەوشەکە بەوجۆرە نییە)).

ژنەکان و مێردەکان دەکرێت پشتیوانکاری بەسوود بن، بەڵام لەکاتی بیستنی وردەکارییەکانی تایبەت بە ئارەزووی زۆر بۆ بێئابڕوویی و ئەو کەتن وکەوتن و شکستانە بەئاسانی بێزار دەبن. بەزۆریی سەختە بۆیان زاڵبن بەسەر ئەو بڕیارانەی دەریدەکەن و، لە چاودێریکردنی سەیرکەرانی بێئابڕووییەکان بەشێوەی دڵەڕاوکێ.

بەزۆریی هاوسەرەکان (ژن و مێرد) زیاتر لە هاریکاریدا کارا نابن کاتێ:

- وەك یارمەتیدەری سەرەکی یان تاکە یارمەتیدەر پشتیان پێ نابەسترێت.
- کاتێ هەست بە متمانە دەکەن لەبەرانبەر پابەندبوونی سەیرکەری بێئابڕوویی پێشتر چارەسەری کراوە.

ئـەلێکس دەڵێت: ئیلیسـای هاوسـەرم لـەبارەی کێشـەی پێشووم لەگەڵ بێئابڕوویی پێش هاوسـەرگیریمان ئاگادار کـرد، ئـەو بیرۆکەیـەم هـەبوو کـە بێئـابڕوویی لەوانەیـە ڕامبکێشێت، کاتێ ئارەزووی بێئابڕووییـەکانم ئـەبێت قسـە لەگـەڵ ژنەکـەم دەکـەم و دەڵـێم: مــن لەگــەڵ ئــەو بیرکردنەوانـەدا لـە ململانێـدام، ئـەویش دەسـتم دەگرێـت و هیمنم دەکاتەوە، تا هەست بە چاکبوون بکەم، شەرم ناکات و لێپرسینەوەم لەگەڵ ناکات، ئەو هەردەم لەلامە، گرنگیم پێ دەدات و یارمەتیم دەدات)).

❊❊❊ ❊❊❊ ❊❊❊

ئـادەم کـە سەرپەرشـتیارێکی بەرنامـەی ئـالوودەبوانی سێکسیی نادیارە، دەڵێت: ((چارەسازیی هـەمووی بریتییـە لـە زیـادکردنی هۆشـیاریی خودی و بژاردەکـان و، بـوونی کەسێك بۆ یارمەتیدانت ئەو کاتەی پێویستت پێیەتی)).

٥

هەنگاوی پێنجەم

گرنگیدان بە تەندروستی جەستەیی و سۆزداریی

لەوانەیـــە وازهێنـــان لـــە بێئابڕوویـیـــەکان لـــە ڕووی جەســـتەیی و ســـۆزدارییەوە ناڕەحـــەت بێـــت، چونکـــە ئـــالوودەبووانی بێئابڕوویـیـــەکان هاوشـــێوەی ئـــەوەی ئالوودەبووانی مـادە هۆشـبەرەکانی وەك کۆکـایین لـەکاتی وازهێنان لە سەیرکردنیدا بەدەستییەوە دەناڵێنن، ئەمانیش ڕووبەڕووی نیشانەکانی کشانەوەی وەك ئەوان دەبن.

گۆڕانکارییـــە کیمیاوییـــەکان لـــە مێشـــکدا بـــەهۆی ســـەیرکردنی بێئابڕوویـیـــەوە پێویســـتی بـــە کاتـــە بـــۆ چاکبوونەوەو، گەڕانەوەی گونجانی فیسیۆلۆژی.

باشـترینی ڕێگاکـانی مامەڵـەکردن لەگـەڵ گرفتـە سـۆزداری و جەسـتەییە باوەکـانی پـاش وازهێنـان لـە بێئابڕوویـیەکان بریتییە لە هەڵگرتنی چەند هەنگاوێکی ئەرێنی تا بەتەندروستییەکی باشەوە بمێنێتەوە.

ئـەو کەسانەی خـاوەن جەسـتەیەکی بـەهێز و عـەقڵێکی بەهێز و گیانی مەعنەوی بەرزن بەشێوەیەکی خێراتر چاك دەبنەوە، نەك هەر ئەمە و بەس، بەڵکو وزەیەکی زیاتریان

هەیــە بــۆ دۆزینــەوەی جێگرەوەکــانی بێئابڕووییــەکان و هەنگاونان بەرەو ژیانێکی نویێ و پەیوەندی باشتر.

ئەگــەرێك هەیــە بــە درێژایــی مــاوەی گرنگیــدانت بــە بێئابڕووییــەکان تەندروســتی خۆتــت فــەرامۆش کردبێــت، ئەمــە هەنــدێك بــە یادهێنەرەوەیــە ســەبارەت بــەو بنــەما سەرەکیانەی بۆ چاودێریکردنی خود گرنگن:

← ســەردانی پزیشــکەکەت بکــە تــا هەڵســەنگاندن بــۆ ڕەوشی ئیستای تەندروستیت بکات.

← پابەنـــد بـــە بەسیســـتەمی ڕۆتینـــی مەشـــقی ڕۆژانەتەوە.

← هاوبەشێك بۆ مەشق و چارەسازیی بدۆزەرەوە.

← ڕۆژانــە بــا خــەوتنت لــە حــەوت کــاتژمێر کــەمتر نەبێت.

← هەڵســەنگاندن بــۆ نــەریتی خواردنــە تایبەتــەکانت بکــە، بیــر بکــەرەوە لــە ڕاوێژکــردن بــە پســپۆڕیی خۆراکــەکان، بــۆ ئــەوەی نــەریتی خۆراکــت بــاش بکەیت.

← ئاشـــنای تـــەکنیکی کەمکردنـــەوەی فشـــار و دڵەڕاوکێ ببە.

← چارەســەری کێشــەکانی وەك: مــادە هۆشــبەرەکان، عەرەقخواردنـــەوە، غـــەمگینبوون، واسواســـیی ناچاریی و، نا هاوسەنگی هۆرمۆنی بکە.

*** *** ***

گرنگینـەدانی زیـاتر بـە چـاودێریکردنی خـود لەوانەیـە وابکات پرۆسەی چارەسەر سەخت بێت.

← بۆ نموونە وەرزش: کۆئەندامی دەمار بـەهێز دەکـات و، دڵەڕاوکێ کەم دەکاتـەوە و، هەسـتە نەرێنییـەکان سوك دەکات.

← نووسـتنی بـاش: تەندروسـتی جەسـتە بـاش دەکـات، یارمەتیدەرە بۆ بڕیـاردانی ڕاسـت و، فشـارکان کـەم دەکات.

*** *** ***

تۆنی دەڵێت: ((لەهۆڵی یارییە وەرزشیەکان هەموو ڕۆژێك مەشق دەکەم، خۆم لە خواردنی خواردنە خێراکان دەپارێزم، ڕۆژانە بەشێوەیەکی باش نان دەخۆم، بەچاکی دەخەوم کە خەوتنەکەم کەمتر لە حەوت کاتژمێر نییە، ئەمە بووتە هۆی ئەوەی نەك تەنها هەست بە تەندروستییەکی چاك بکەم، بەڵکو وایکردووە بیرکردنەوە لە بێئابڕووییەکان شتێکی سەرنجڕاکێش نەبێت لەلام)).

***　　***　　***

بەشێکی گرنگی پرۆسەی چاکبوونەوە بریتییە لە شوێنکەوتنی هەستەکان و، جەختکردنەوە لەسەر مامەڵەکردن لەگەڵیدا کاتێ کە دەردەکەوێت، خەڵکی کاتێ تووشی هەڵخلیسکان دەبن لە حاڵەتەکانی سۆزداری خراپدا، ئارەزوویان بۆ بێئابڕووییەکان دەچێت، وەك: هەستکردن بە بێزاریی، یان تەنیایی، یاخود دڵەڕاوکێ، یان توڕەبوون، یا شلەژان.

توانای سەرکەوتنت لە ناسینی هەستە نەرێنییەکان و مامەڵەکردن لەگەڵیان بە شێوەیەکی ئەرێنی تا ڕادەیەکی

زۆر سەرکەوتنت لە وازهێنان لە بێئابڕوویییەکان دیاری دەکات.

بیل تێبینی شێوازێکی دڵگیریی ئارەزوویی بێئابڕوویییەکانی کردووە لەکاتی پشووی نانخواردن لەسەر کار، تێگەیشتووە هۆکارەکە بێزارییە، دەڵێت: دەستم کرد بە بەشداری هەندێ چالاکی چێژبەخشی وەك:

- ئەنجامدانی هەندێ یاریی ڤیدیۆیی، تا سەرقاڵ ببم.
- پەیوەندیم دەکرد بە ژنەکەمەوە.
- لەگەڵ هاوڕێکانی کارکردنمدا سەرقاڵ دەبووم.
- دەڕۆیشتم، پیاسەیەکی کورتم دەکرد.

*** *** ***

ماری دەڵێت: ((لە ڕابردوودا لەو باوەڕەدا بووم شایستەی ئەوە نیم گرنگی بەخۆم بدەم، ئێستا پاش وازهێنان لە بێئابڕوویییەکان ڕۆژانە مەشق دەکەم، گەر حەزم بەوە بوو سەرخەوێ بشکێنم ئەوا دەخەوم، پێشتر

ئەوانــەم نــەدەکرد، ئــەو بیرکردنەوەیــەم نــەبوو تەندروســتیم بخەمە پێش هەموو شتێکەوە)).

لـە سـەرەتاوە کـاتێ هـەوڵی وازهێنـان لـە بێئابڕوییـەکان دەدەیـت و لەهـەمان کاتـدا دەسـت بـە ئەنجامـدانی ئاکـاری تەندروستی تر دەکەیت، کارەکە وا دەردەکەوێت قورس بێت، بـەڵام زۆر خێـرا تێدەگـەیت ئـەو وزەیـەی بـۆ گرنگیـدان بەخۆت تەرخانی دەکەیت لەهەموو شتێ زیاتر شایستەی ئەو هەوڵەیە، وادەکات پرۆسەی وازهێنانەکە بۆ ماوەیەکی درێژ ئاسان و سەرکەوتوو بێت.

٦

هەنگاوی شەشەم

دەستپێکی چارەسەری ژیانی سێکسیت

کۆتا هەنگاوی شەش هەنگاوە سەرەکییەکە، تێگەیشتن و چارەسەرکردنی سەیرکردنی بابەتەکانی بێئابڕووییە لەسەر هەڵوێست و ڕەفتارە سێکسیەکانت، چونکە زۆرێك لە سەیرکەرانی بێئابڕوویی لەسێکسەوە فێری بێئابڕوویی بوون، ئەوەش سەرچاوەیەکی خراپە، دەبێتە هۆی گەشەکردنی ئەو نەریت و شێوازە سێکسییانەی کە لەگەڵ بێئابڕوویدا دەگونجێن و، لەگەڵ پەیوەندییە بەتینەکاندا ناگونجێن.

بەداخەوە نامە سێکسیەکانی بێئابڕوویی یارمەمەتی سەیرکەر نادەن لە گەشەپێدانی لێهاتوویە پێویستەکان بۆ وازهێنان لێی و بەسەربردنی ئەزموونێکی سێکسیی گەرموگوڕ لەگەڵ خێزانەکەیدا.

هەڵوێست و ڕەفتارە سێکسیەکان لەخۆڕا ناگۆڕین، تەنها بە وازهێنان لە سەیرکردنی بێئابڕووییەکان کۆتاییان نایەت، بەڵکو پێویستی بە هەوڵێکی کارا هەیە بۆ دۆزینەوەی ڕێگای نوێ بۆ پێناسەی سێکس وگۆڕینی ئەو شێوازانەی کەسەکە بە سێکسەوە دەبەستێتەوە، هەروەها

فێربـوونی ڕێگـای نـوێ بـۆ چێـژ وەرگرتنـی سێکسـیی لەگەڵ هاوسەرەکەی.

زۆر ئاسـانتر لـەوە خـۆ دوورگرتنـە لـە بێئابڕووییـەکان کـاتێ کـە جێگـرەوەی سێکسـیی دڵگیـرت هەیـە لـە ڕێـی هاوسەرگیرییەوە کە جێگای بێئابڕووییەکان بگرێتەوە.

لەوانەیە پێویستت بەوە بێت باسی ژیـانی سێکسـیت بـۆ هاوڕێیەکی جێگای متمانەت بکەیت، کـە سەرسامیت بـە ڕەفتــار و بــەهاکانی، یــان ڕاوێــژ بــە ڕاوێژکــارێکی چارەســـازیی ئـــالوودەبوون بەســـێکس بکـــەیت، یـــان چارەســازیکی سێکســیی ڕێگەپێــدراو یــان پســپۆڕێکی هۆشیاریی سێکسیی.

جیـــاوازی نێـــوان سێکســـی تەندروســـت و سێکســـی پەیوەندار بە بێئابڕوویەوە:

سێکسیی تەندروست:

← گرنگی بە کەسێك دەدرێت، کەسێك سەیر ناکرێت.

← بەهاوبەشیکردن و ئـەزموونێکی تایبـەت دادەنرێت، نەك خۆنواندن ڕۆڵگێڕان لەلایەن کەسانی ترەوە.

- بەڕەفتارێکی سروشتی دادەنرێت، نەك ڕەفتارێکی ناچاریی.
- گەنجینەییەکی کەسییە، نەك کاڵایەکی گشتی.
- پەیوەندییەکی ڕاستەقینەیە، نەك بینینی کەسانی تر.
- بە گوزارشتکردن لە خۆشەویستی دادەنرێت.
- چاودێری و گرنگی پێدان نیشان دەدات، نەك ئازاربەخش بێت.
- نزیکبوونەوەی سۆزدارییە.
- پێویستی بە ڕەوشێکی دیاریکراو هەیە، نەك لەهەر کاتێکدا بتەوێت.
- بە سەلامەت دادەنرێت.
- ڕێزلێگیراوە، نەك سوکایەتی پێکەر.
- بەرپرسیارێتی لەگەڵدایە.
- پێویستی بە ڕەوشت و بەها هەیە.
- پێویستی بە پەیوەندی تەندروست هەیە.
- پێویستی بە ڕاستگۆیی هەیە نەك هەڵخەڵەتاندن.

- ههموو ههستهكان دهگرێتهوه، نهك تهنها پشت به وێنهیهكی بینراو ببهستێت.
- سنووری ئهخلاقی خۆی ههیه.
- ڕهنگدانهوهی بهها تایبهتهكانی كهسهكهیه.
- ڕێزگرتنی خود زیاتر دهكات و، ههست به شهرمهزاری ناكرێت.
- چێژێكی ههمیشهیی تێدایه.

***　　***　　***

لهسهر سهیركهرانی بێئابڕووییهكان پێویسته ڕهفتاره سێكسیهكانی تر ڕابگرن كه بهردهوامی به سهیركردنی بێئابڕوویهكان دهبهخشێت، لهبهر ئهوه ئهگهر ژیانی سێكسیت لهگهڵ به سهیركردنی بێئابڕوویی زۆر بهیهكداچوو بوو، ئهوا دهبێت بۆ ماوهیهك بهشێوهیهكی گشتی له سێكس ڕابوهستیت.

زۆرجار ڕاسپاردهی ڕاوهستانی ئهنجامدانی سێكس دهكرێت، بهتایبهت بۆ ئهو كهسانهی ڕهفتاری سێكسیی

ناچـــاریی یـــان گرنگیـــدەرن بـــە چـــالاکی سێکســـیی مەترسیدار.

ئەمـەش بـە (مۆڵـەت لەئەنجامـدانی سـێکس) نـاوبراوە، بۆ مـاوەی چەنـد هەفتەیـەك، یـان چەنـد مانگێك، یـاخود زیـــاتر، دەکرێـــت ئـــەوە زۆر بەســـوود بێـــت — کـــە زۆر پێویستیشـە- بـۆ ئـەو کەسـەی لـەپێناوی زاڵبـوون بەسـەر بێئابڕوویەتیدا کۆشش دەکات.

*** *** ***

ئیـــد دەڵێـــت: ((ئـــەو پشـــووە ســـێ مانگییـــەی ئەنجامنەدانی سێکس وەرمگرت، ڕزگارکار بوو، چونکە دەمزانـــی نـــاچم بـــۆ ئـــەوێ و بـــەو هۆیەشـــەوە تووشـــی بیرۆکەی سێکسی و بێئابڕوویی نەدەبووم)).

*** *** ***

پشـــوودان لـــە ســـێکس دەکرێـــت بـــە خێرایـــی شـــێوازە خراپەکانی گوزارشتکردن لە سێکس ڕابگرێت کە لەدەوری دەخولێتـەوە و بـەهۆی بێئابڕووییـەوە پـیس بـووە، دەکرێـت

دەرفەتێکت بداتێ تێبگەیت ژیان بە بێ ئەو سێکسەی کە بێئابڕوویی پاڵنەریەتی باشترە.

هەندێك لە سەیرکەرانی بێئابڕوویی دەکرێت ئەزموونە سێکسیەکانیان لەگەڵ هاوسەرەکەیان بەردەوامی پێ بدەن بەبێ ئەوەی زیان بە چاکبوونەوەیان بگەیەنێت، چونکە ئەو کەسانە:

- هەندێ شێوازی چێژبەخشی ڕەفتاری سێکسیان دروست کردووە، کە هیچ پەیوەندییەکی بە ئابڕووبەرییەوە نییە.
- گرنگیپێدانە سێکسیەکانیان ناچاریی نییە، هیچ خەیاڵکردنێك یان بیرۆکەیەکی ئابڕووبەری لەخۆ ناگرێت.

کۆتایی

ئەو شەش هەنگاوە سەرەکییەی لەم کتێبەدا خرانە ڕوو، یارمەتیدەرن بۆ بونیادنانی پردێکی بەهێز، هەتا بتوانیت لە جیهانی بێئابڕوویی دوور بکەویتەوە، تەنها بە دەستپێکردنی ئەم هەنگاوانە ئەوا دەتوانیت ئەو کۆسپ و تەگەرە باوانە لەمیانی گەشتی چارەسەرتدا دێنە ڕێت تێبپەڕێنیت، بە گەشەپێدانی هەڵوێست و ڕەفتارە نوێیەکانت، دەرفەتەکانی سەرکەوتنت لە وازهێنان لە ئابڕووبەریی زیاتر دەکات، گرنگ ئەوەیە تێبگەین کە ئەم شەش هەنگاوە تێکڕای پرۆسەی چاکبوونەوە نییە، هەروەك دەتوانیت ئەوە لەم کتێبە (بۆسەی بێئابڕوویی)دا ببینیت، چونکە چاکبوونەوە ئەوەش لەخۆ دەگرێت: بزانیت چۆن مامەڵە لەگەڵ شکستەکان دەکەیت و، چۆن چارەسەری ئەو کێشانە دەکەیت کە بێئابڕوویی هۆکاریانە

و، ئەو پەیوەندییە بریندارە چاك دەكەیتەوە و، گەشە بە توانا سێكسییە گەرموگوڕە نوێیەكانت لەگەڵ هاوسەرەكەت دەدەیت.

پێڕست

پێشەکی ٧
هەنگاوی یەکەم ١٥
کەسێکی تر سەبارەت کێشەت لەگەڵ
بێئابڕوویی ئاگادار بکە ١٥
هەنگاوی دووەم.......................... ٢٧
بەشداریکردن لە بەرنامەی چارەسازیی ٢٧
هەنگاوی سێهەم.......................... ٣٧
دروستکردنی ژینگەیەکی دوور لە
بێئابڕوویی ٣٧
هەنگاوی چوارەم........................ ٤٧
دروستکردنی پشتیوانی بۆ ماوەی ٢٤
کاتژمێر و لێپرسینەوە ٤٧

هەنگاوی پێنجەم ٥٣
گرنگیدان بە تەندروستی جەستەیی و
سۆزداریی ٥٣
هەنگاوی شەشەم ٦١
دەستپێکی چارەسەری ژیانی سێکسیت .. ٦١
کۆتایی ٦٩
پێڕست ٧١

پرۆژەیەکی گرنگ بۆ هەموو خێزانێك:

لەسایەی ئەو پێشکەوتنە گەورانەی لەبوارە جیاجیاکانی ژیاندا هاتوونەتە ئاراوە، لەنێویشیاندا بەئاسانی گەیشتنی ئامرازەکانی پەیوەندی بۆ نێو هەموو ماڵێك، ئەرکی خێزان قورستر بووە، پەروەردەکردنی منداڵ پێویستی بەشێوازی نوێ و هۆشیاری زیاتر هەیە.

ئەم پرۆژەیە یارمەتیدەرە بۆ خێزان، لەدوورخستنەوەی منداڵەکانیان لەسەیرکردنی دیمەنی نەشیاو، لەڕێگەی پەروەردەکردنیانەوە بە پەروەردەیەکی هاوچەرخی دروست، کە ئاشنای مەترسییەکانی ئەم دیاردەیە بن.

تیمی (واعی) لەچەندین وڵاتدا، جگە لەکتێب لەبواری کردنەوەی خولی هۆشیاریی و پێگەیاندنیشدا دەست بەکارە و ئەنجامی باشی هەبووە.

لەکوردستانیش ئەمە سەرەتای کارەکانە، بەو ئومێدەی بتوانین لە ڕێگەی ئەم زنجیرە کتێبەوە، خزمەتێك بە نەوەی ئێستاو داهاتوومان بکەین.

نوسینگەی تەفسیر
بۆ بڵاوکردنەوە
هەولێر - شەقامی ٦٠مەتری تەنیشت منارەی چۆلی
+964 750 818 08 66
www.al-tafseer.com
tafseeroffice@yahoo.com
/TafseerOffice

نرخی 2.000 دینار